

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

09 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte - Timofti Vladimir,

Judecători - Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al Armatei 43 din 22 mai 1946, în cauza penală în privința lui

Luca Moisei xxxxx născut în anul xxxxxxxx, de naționalitate moldovean, originar din satul xxxxxxxxxxxxxxxx.

*Termenul de examinare a cauzei:**Instanța de recurs în anulare: 23.10.2020 – 09.02.2021*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Armatei 43 din 22 mai 1946, *Luca Moisei* a fost condamnat în baza art.58-10, alin. (2) Cod penal al RSFSR, la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicția în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, *Luca Moisei* a fost condamnat pentru faptul că, în perioada de timp cuprinsă între lunile octombrie 1945 - aprilie 1946, sistematic, în unitatea militară în care efectua serviciul militar, în batalionul nr. 1 din Regimentul de artilerie antiaeriană nr. 1271 din cadrul Divizionului de artilerie antiaeriană nr.49, făcea agitație antisovietică.

3. Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, în temeiul art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui *Luca Moisei*.

În susținerea argumentelor formulate, Procurorul General Adjunct a invocat că, în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată nu a fost probat caracterul contrarevoluționar al acțiunilor inculpatului *Luca Moisei*, deoarece afirmațiile lui nu conțineau chemări la lichidarea, subminarea sau slăbirea puterii, de stat ori la săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, după cum prevede dispoziția art.58-10 alin.(2) Cod penal al RSFSR.

A mai indicat că, sentința de condamnare în privința lui *Luca Moisei* a fost pronunțată fără a ține cont de declarațiile inculpatului, precum și de declarațiile martorilor Blanița Stepan, a martorului Varanița Eftenii și a martorului Șiochin Demian.

Pentru exprimarea opiniei și nemulțumirilor sale cu referire la situația generală în URSS și alte țări, realitățile zilelor de atunci, în cadrul efectuării serviciului militar în Armata Roșie, Luca Moisei, nu putea fi blamat și cu atât mai

mult condamnat la privațiune de libertate.

De asemenea procurorul invocă încălcarea dreptului la apărare a inculpatului *Luca Moisei*, deoarece cauza a fost examinată în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie, precum și faptul că, sentința de condamnare emisă în privința lui *Luca Moisei* a fost emisă în urma unui proces de judecată cu încălcarea drepturilor și libertățile fundamentale stipulate în Convenție, și special încălcarea dreptului la un proces echitabil, ceea ce conform art.6 pct.44) din Codul de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată.

Consideră că, condamnatul *Luca Moisei* în conformitate cu art.3 al Legii nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârile pronunțate, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „*activitate contrarevoluționară*”, „*trădare de patrie*”, „*răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească*”, pentru alte „*crime de stat*”, pentru „*încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii*”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, prin sentința Tribunalului Militar al Armatei 43 din 22 mai 1946, *Luca Moisei* a fost condamnat în baza art.58-10, alin. (2) Cod penal al RSFSR, la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicția în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

Din conținutul sentinței rezultă că *Luca Moisei* a fost condamnat pentru faptul că, a făcut agitație antisovietică, fără a ține cont de alegațiile inculpatului, precum și declarațiile martorilor și fără participarea apărătorului, astfel, încălcându-se flagrant drepturile și libertățile omului. Erorile menționate instanța de recurs le apreciază drept viciu fundamental în cadrul procedurii precedente

care au afectat hotărârea atacată și care servesc drept temei de casare a sentinței în cauză.

Conform art. 53 alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui *Luca Moisei* în baza art.58-10, alin. (2) Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia, urmând, în temeiul prevederilor art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și Legii nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală cu reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare devine pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărârii irevocabile atacate, ca fiind afectată de un viciu fundamental, cu dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu art.art.435 alin.(1) pct.2) lit. b), 453 alin.(1), 457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului Militar al Armatei 43 din 22 mai 1946, în cauza penală în privința lui *Luca Moisei xxxxxx*, cu încetarea procesului penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală și reabilitarea acestuia în conformitate cu Legea nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 09 februarie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena